

За ову прилику Оркестру су придружени:

Милан Азировић, хорна (НСО)

Ђорђи Алађозовски, фагот (НСО и МШ)

Владимир Везенковић, обоа (пензионисани дугогодишњи члан НСО-а)

Бојан Виденовић, тромбон (НСО, МШ)

Ненад Вуксановић, тромбон (НСО)

Ана Гашић, виолина (МШ)

Бранислав Крстић, труба (бивши ученик МШ)

Наташа Палић, виолончело (НСО, МШ)

Душан Писковић, контрабас (МШ)

Саша Салијевић, туба (Војни оркестар)

Љубица Симоновић-Величковић, виолина (МШ)

Софија Стајић, хорна (МШ)

Милан Стајић, хорна (ФУ)

Соња Филиповић, обоа (МШ)

Данило Филиповић, хорна (НСО)

Марјан Цветановић, труба (МШ)

Надежда Цветков, виолина (МШ)

Предраг Цветковић, фагот (НСО)

те ученици оркестра **Средње музичке школе** из Ниша.

⚠ ЗАХВАЛА УМЕТНИЦИМА – АПЛАУЗ И ОВАЦИЈЕ ⚠

По завршетку дела, сачекајте да се и последња нота распрши у простору пре него што почнете аплаудирати. По музичком бонтону, **аплауз између ставака концерта или симфоније сматра се ометањем и по правилу се не аплаудира**, осим ако се не ради о првом извођењу дела коме присуствује аутор. Ако вам се извођење нарочито свиђа, можете узвиквати похвале. Уобичајене су: женама **bravá!**, мушкарцима **bravó!** и скупно **bravi!**. Уз интензиван аплауз уметници могу извести **бис**, али то можете и тражити узвиком **бис!** (лат. двапут), а то још истакнути устајањем. Може се, наравно, изразити и негодовање узвиком **бу!**, али сумњам да ће икад извођење бити толико лоше, довољно је само не аплаудирати ако вам се извођење не свиђа.

Факултет уметности захваљује на сарадњи Православној Епархији нишкој, Музичкој школи из Ниша и Нишком симфонијском оркестру.

ФАКУЛТЕТ УМЕТНОСТИ У НИШУ

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА НИШКА МУЗИЧКА ШКОЛА НИШ

КОНЦЕРТ ПОВОДОМ ДАНА УНИВЕРЗИТЕТА И
ОБЕЛЕЖАВАЊА 59. ГОДИШЊИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

СУБОТА, 8. ЈУНА 2024. У 19 САТИ

СВЕТОСАВСКИ ДОМ

Пријездина 7, Ниш

ОРКЕСТАР ФАКУЛТЕТА УМЕТНОСТИ У НИШУ

с придруженим извођачима из Музичке школе и НСО-а

Диригент: **Мила Пужић**

Солист: **Јелена Јаковљевић**, флаута

П Р О Г Р А М

Волфганг Амадеус Моцарт Концерт за флауту и оркестар бр. 2 у Де-дуру, KV 314

1. *Allegro aperto*

2. *Adagio non troppo*

3. *Rondo: Allegro*

Александар Бородин Симфонија бр. 3 у а-молу

1. *Moderato assai*

2. *Scherzo. Vivo - Trio. Moderato*

Артуро Маркес *Danzón No. 2*

Код садржи податке о аутору и адресу web странице на којој се налази овај водич у електронском облику, као и друге занимљивости. Ако немате читач кодова, можете приступити отварањем адресе <http://bonc1.users.sbb.rs/> или на Google-у потражити ту страницу као "rat protiv slova a".

Владимир Бонч-Брујевић

Композитори и дела

[подвучени текст има додатно објашњење или детаље на 4. страници]

Волфганг Амадеус Моцарт (Wolfgang Amadeus Mozart; Салцбург, 27.01.1756 - Беч, 05.12.1791) био је аустријски композитор и пијанист из периода класицизма. Назван је "чудо од детета" јер је већ као петогодишњак почео да пише музику и одржава концерте пред европским племством, међу којима је и двапут у октобру 1762. свирао чембало пред царицом Маријом Терезијом. Писао је симфоније, концерте, оперску, хорску и камерну музику... На попису KV (Köchel-Verzeichnis) из 1964. налази се око 850 дела у скоро свим жанровима његовог доба.

• Концерт за флауту и оркестар бр. 2 у Де-дуру, KV 314 (285d)

За време боравка у Манхајму 1777/78. године, Моцарт је упознао Фердинанда Дежана (Ferdinand Dejean), богатог ентузијастичног флаутиста-аматера, од кога је добио наруџбу за три концерта за флауту. Моцарт је реализовао само два, нови Концерт бр. 1 у Ге-дуру (KV 313), а због недостатка времена, као Концерт бр. 2 у Де-дуру (KV 314, KV⁶ 285d) Моцарт је транспонирао свој ранији Концерт за обоу у Це-дуру (KV⁶ 271k) и направио мање измене у солистичком делу да би га прилагодио карактеру и техници свирања флауте.

Било за обоу, било за флауту, концерт је незаобилазан у репертоару обоиста/флаутиста. Састављен је у уобичајеном класичном облику од три ставка.

Први ставак, неуобичајене ознаке *Allegro aperto* (силни или одсечни *allegro*) је брз и полетан. Оркестар у дужем уводу излаже низ ведрих мотива и прву тему, а солист улази брзом узлазном лествицом, коју у 4 такта задржава на највишем тону. У наставку, флаута уводи другу тему и ниже разнолике виртуозне фигуре над пулсирајућом подлогом виолина и басова...

Ако су вас заболеле ноге од цупкања у првом ставку, одморите их до трећег ставка уз мирни други ставак, *Adagio non troppo*. И у њему флаута паузира на почетку, а онда уводи изражајну лирску мелодију, коју води кроз цео ставак и завршава кратком солистичком кадэнцом пре смиривања.

Rondo: *Allegro* је прилика да поново цупкате. Флаута уводи цвркутаву тему, коју имитирају гудачи, а затим тему наизменце варирају флаута и оркестар. Вероватно је и Моцарту овај рондо био драг, јер је његову тему четири године касније (1782) искористио за арију Блонде у свом зингшпили *Отмица из сараја (Entführung aus dem Serail, KV 384)*

Трајање концерта је око 21 минута.

Александар Порфирјевич Бородин (Александр Порфирьевич Бородин; Санкт Петербург, 12.11.1833 - Санкт Петербург, 27.02.1887) био је руски композитор из периода романтизма, члан "Велике...петорке". Завршио је студије хемије и медицине на Медицинско-хируршкој академији у Санкт Петербургу, где је као професор остао до смрти. Учио је свирање на флаути, виолончелу и

Оркестар Факултета уметности у Нишу

Оркестар Факултета уметности Универзитета у Нишу је омладински оркестар који ради у оквиру студијског програма за извођачке уметности на Департману за музичку уметност на истоименом предмету. Поред сврхе да се у оквиру предмета Оркестар студенти Факултета оспособе за свирање у оркестрима, Оркестар Факултета уметности је одржао више десетина концерата од којих се издваја сценско извођење оперете "Слепи миш" Јохана Штрауса, као део пројекта обнове оперске сцене у Нишу. Поменута представа је с успехом изведена десетак пута на сцени Народног позоришта у Нишу током 2013. године, а маја 2014. године била је као гостујућа представа уврштена у програм Опере народног позоришта у Београду. Оркестар је наступао на Коларцу у Београду, а гостовао је и у Алексинцу, Зајечару, Лесковцу и Крагујевцу.

У форми Камерног оркестра гостовао је на *Бољшој фестивалу* Емира Кустурице у Мокрој Гори, потом на фестивалима у Грчкој, Италији и Русији, где је добитник дипломе лауреата. Оркестар је снимао оригиналну музику "Арија морског коњица" композитора Фредерика Маглеа са солистичком Данске Краљевске Опере, мецосопраном Матилдом Валевик и за краткометражни уметнички филм "Жена у црвеном" редитељке Марије Дубин.

На *online* издању *World Orchestra Festival 2021*. године у Бечу, у конкуренцији више од 140 оркестара из 33 замље, Оркестар Факултета је добитник 3. награде у категорији симфонијских оркестара и 2. награде у категорији камерних оркестара. Оркестар има своје CD издање које је издао Факултет уметности под називом *Vivamus Musica 1*, с намером да се ова едиција обогати новим оркестарским издањима. Диригент Оркестра Факултета уметности је проф. др ум. Милена Ињац.

лауреат I степена на Сибиријади (Сибириада, Кемерово, Русија) 2022. и 2023. године, 1. награда на online такмичењу Vivat Musica (Букурешт, Румунија) и још 10-ак првих награда у Србији.

Јелена Јаковљевић, флаута

Др ум. Јелена Јаковљевић је завршила нижу и средњу Музичку школу у Нишу у класи проф. Славице Јовановић. На Факултету музичке уметности у Београду дипломирала је 2007. године. Награду из фонда "Јаков Срејовић" на ФМУ у Београду за најбољег дипломираног студента своје генерације добила је 2008. године. Докторирала је на Факултету музичке уметности у Београду 2016. године. Усавршавала се на мајсторским курсевима код многих еминентних флаутиста: Орел Николе (Aurèle Nicolet), Емануел Паји (Emmanuel Pahud), Петер-Лукас Граф (Peter-Lukas Graf)...

У земљи и иностранству имала је бројне реситале и наступе као солист с Нишким симфонијским оркестром, Црногорским симфонијским оркестром из Подгорице и Симфонијским оркестром *Makris* из Београда.

Од 2008. године је била асистент на дувачкој катедри Факултета уметности у Нишу, од 2015. године била је доцент, а од 2020. године је ванредни професор.

клавиру, а с 15 година почео је да пише музику. Писао је опере, оркестарска и камерна дела, дела за клавир, соло песме и друга вокална дела. Доста дела остало је недовршено, која су касније довршили Глазунов и Римски-Корсаков, а међу њима је и Бородиново животно дело, опера "Кнез Игор".

• Симфонија бр. 3 у а-молу

Бородин је симфонију започео 1886. године и до своје смрти 1887. године написао је само два непотпуна ставка. Александар Глазунов је оркестрирао оба дела и потпуно прерадио први ставак.

Први ставак *Moderato assai* изворно је био написан за гудачки квартет. Руску тему, која се провлачи кроз цели ставак, уводи соло обоа, прихватају је дрвени дувачи, а затим је понављају гудачи.

Глазунов је за *scherzo* другог ставка такође користио материјал Бородиновог ранијег гудачког квартета, док је за контрастни трио користио музику за 1. чин опере "Кнез Игор" (музику је Бородин припремио, а касније избацио из опере).

Уобичајено трајање симфоније је око 19 минута.

Артуро Маркез (Arturo Márquez; Аламос, 20.12.1950) је савремени мексички композитор. Његова породица емигрирала је 1962. године у Ла Пуенте код Лос Анђелеса, где је Артуро у средњој школи почео свирати тромбон, затим тубу, а похађао је и часове виолине. Од 1970. године у Мексику је студирао клавир, музичку теорију и композицију, а од 1980. године као стипендист се усавршавао у Француској и САД-у. Као композитор већ је био познат у Мексику, а међународни пробој направио је 1990-их година својим дансонима (*danzones*) у које инкорпорира мексичку народну музику. Написао је 50-ак дела највећма оркестарске музике, затим концерте, 5 балета, вокалну музику и музику за соло инструменте.

• *Danzón No. 2*

Дансон (šp. *danzón*) је плес кубанског порекла, сличан хабанери, односно музика тог плеса. Маркез је написао девет дансона, заснованих на музици с подручја мексичког Веракруза, где је дансон изузетно популаран. Дансон бр. 2 написао је по наруџби Националног аутономног универзитета Мексика (*Universidad Nacional Autónoma de México, UNAM*). Филхармонијски оркестар UNAM-а премијерно га је извео у Граду Мексику 05.03.1994. године. Заслугом Густава Дудамела, Дансон бр. 2 (*Danzón No. 2*) донео је Маркезу светску славу.

Дансон бр. 2 написан је у форми увод-А-В-А-С-А-Д-закључак, односно у проширеној форми ронда, с доданим уводом и закључком. Многбројни солистички инструменти имају своје деонице (кларинет, обоа, пиколо, виолина, труба...), а тиктакање клавеса протеже се кроз скоро читаву композицију.

Трајање композиције је око 10 минута.

Глосар

- **KV** или само **K** је скраћеница од *Köchel-Verzeichnis* односно *Köchelverzeichnis* = Кехелов каталог, хронолошки попис Моцартових дела који је 1862. израдио Лудвиг фон Кехел (Ludwig von Köchel). Касније, кад су пронађена друга Моцартова дела, попис је ревидиран, последњи пут у шестој ревизији K⁶ из 1964. године. Због одржања хронологије на број су додване додатне ознаке, на пример: K¹ и K⁶ 547 - Виолинска соната бр. 36 у Еф-дуру ("за почетнике"), K⁶ 547a - Клавирска соната у Еф-дуру, или K¹ и K⁶ 626 - Реквијем у де-молу, K⁶ 626b/48 - Вежбе за прсте за клавир у Це-дуру.
- **Манхајм** (Mannheim) је у Моцартово време био значајан музички центар, с чувеном "Манхајмском школом", која је имала утицај на многе тадашње композиторе.
- **Цупкање** је рефлексна радња кад слушаоци у ритму мелодије подижу и спуштају врх стопала, задржавајући пету на поду. А тако је и описана јединица мере такта, "доба" (именица женског рода; чеш. *doba*, енг. *beat* [бит], фр. *temps*, нем. *Schlag* [шлаг], рус. *доля* [доља]).
- **Рондо** (француски: *rondeau*) се у музици најчешће односи на музичку форму, такозвани француски стил, у коме се главна тема (рефрен, реприза) стално понавља након споредних епизода (куплети), А-В-А-С...А. Као тип музике, рондо представља брзу и живахну музику, уобичајено *allegro*. Иако има изузетака, музика означена као "рондо" подразумева и форму и тип.
- **Зингшпил** (*Singspiel* - игра с певањем) је уобичајени назив за позоришну представу с певањем и музиком, популарну у земљама немачког говорног подручја. Изједначава се с опером.
- **"Велика петорка"** (изворни руски назив који потиче од критичара Владимира Стасова је *Могучая кучка* - "Моћна гомилица"; "Руска петорица"; "Балакирјевски кружок") назив је групе младих композитора која је била активна у Санкт Петербургу од 1856. до 1870. године. Сачињавали су је композитори "нижег сталежа", "аматери" (за разлику од "елитних" композитора који су завршили конзерваториј, као нпр. Чајковски): оснивач групе Мили Балакирјев (Милиј Балакирев, 25 година), Александар Бородин (лекар, 28), Николај Римски-Корсаков (офицер, 18), Модест Мусоргски (војник, 23) и Цезар Кјуи (Цезарь Кюи, офицер, 27). Циљ групе био је компоновање музике с коренима у руском фолклору уместо ослањања на европску традицију.
- **Густаво Дудамел** (Gustavo Adolfo Dudamel Ramírez; Баркисимето, 26.01.1981) је прослављени венецуелански диригент и виолинист. Образовао се у оквиру пројекта *El Sistema*. Кад је имао 18 година постао је диригент Омладинског оркестра "Симон Боливар" (*Orquesta Sinfónica Simón Bolívar*). Дудамел је музички директор Лосанђелеске филхармоније (*Los Angeles Philharmonic*) и Париске националне опере (*Opéra national de Paris*). Добитник је многих међународних награда и признања.
- **Клавес** (*claves*) је инструмент из групе ударалки. То је пар дрвених штапића дужине око 20 цм и дебљине око 2 цм. Ударањем штапића један о други производи се кратак кликтав звук.

О извођачима

Мила Пуџић, диригент

Мила Пуџић - мастер музички уметник и мастер теоретичар уметности. Завршила је средњу Музичку школу у Нишу на одсеку за музичку теорију, смер музички сарадник. Упоредо је завршила и одсек ниже музичке школе за соло певање у класи проф. Аните Ферлеж Ераковић. Дипломирала је на Катедри за Општу музичку педагогију на Факултету Уметности у Нишу, а потом је уписала два одсека мастер студија: први на факултету Уметности у Нишу на Департману за музичку теорију, одсек хармонија са хармонском анализом, и други, у Скопљу, на Факултету Музичке уметности на Департману за музичку интерпретацију и композицију у класи проф. Саше Татарчевског (Сашо Татарчевски). Поред тога, усавршавала се на мајсторским курсевима код Волфганга Шајта (Wolfgang Scheidt, Аустрија), Ине Шорохове (Ина Шорохова, Русија), Драгане Јовановић (Драгана В. Јовановић, Србија) и Хирва Сурве (Hirvo Surva, Естонија).

Асистент је диригента црквене певачке дружине "Бранко" у Нишу, а од 2018. до 2019. била је асистент Женског хора Студентског културног центра у Нишу. Уметнички је руководилац и диригент вокалног ансамбла "Кораци" и оснивач камерног оркестра "Бранко". Ангажована је у представи "Путујуће позориште Шопаловић" и мјузиклима "Цигани лете у небо" и "Неки то воле вруће" у Народном позоришту у Нишу. Поред тога, учествује у организацији фестивалâ "Музички Едикт" и "Филипови дани" у Нишу.

Тренутно ради као професор у Музичкој школи у Нишу, с чијим је ансамблима у кратком временском периоду 2022-2024. године имала запажене наступе на републичким и међународним такмичењима и фестивалима, на којима је добила многе награде: